

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82754,Danielewicz-Adam-Boleslaw.html>
2021-12-09, 11:48

Danielewicz Adam Bolesław

DANIELEWICZ Adam Bolesław, pseud. „Tadeusz Oskard” (23 XII 1846, Koźminek k. Kalisza – 25 VI 1935, Warszawa), matematyk, statystyk. Syn Wojciecha, ziemianina, i Julii z Mizgalskich.

Do szkół powszechnych uczęszczał w Sieradzu i Warszawie, w 1865 został absolwentem II Gimnazjum w Warszawie. Studiował następnie matematykę w Szkole Głównej Warszawskiej. Studia te ukończył w lutym 1870 ze stopieniem magistra nauk matematyczno-fizycznych byłej Szkoły Głównej na carskim uniwersytecie w Warszawie za pracę *Równania abelowe oraz ich zastosowanie do wpisywania wielokątów foremnych w koło*. Po studiach przez 18 lat pracował najpierw jako urzędnik, następnie jako naczelnik kontroli dochodów Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. W latach 1891–1919 pełnił ważne merytoryczne funkcje w Towarzystwie Ubezpieczeniowym „Przezorność”, gdzie był też naczelnikiem wydziału matematycznego. Od 1877 publikował z zakresu statystyki, matematyki ubezpieczeniowej artykuły w czasopiśmie warszawskim: „Ateneum”, „Echo”, „Ekonomista”, „Pamiętnik Fizjograficzny”, „Prace Matematyczno-Fizyczne”, „Wiadomości Matematyczne”, „Wszechświat”, czy też popularnym „Zdrowiu” i innych. Za prace z dziedziny statystyki zdrowia publicznego otrzymał srebrny medal na wystawie higienicznej we Lwowie.

D. był jednym z pierwszych polskich specjalistów z zakresu statystyki i matematyki ubezpieczeniowej, wraz z S. Dicksteinem wykształcili pierwszą kadrę matematyków dla polskich instytucji ubezpieczeniowych. Interesował się też rachunkiem prawdopodobieństwa, czynił usilne starania w Kole Matematyczno-Fizycznym, aby ten dział matematyki był nauczany w szkole. W latach 1906–10 wykładał arytmetykę polityczną (jedną z nazw statystyki) i algebrę w Wyższej Szkole Handlowej (poprzedniczka SGH) i Wyższej Szkole

Nauk Politycznych. Statystyka, w tym statystyka matematyczna, zyskiwała na początku XX w. na znaczeniu, w 1912 powstało Polskie Tow. Statystyczne, a w 1918 powołano Główny Urząd Statystyczny. D. był również autorem podręczników wydanych nakładem Kasy im. Mianowskiego, m.in: *Podstawy matematyczne ubezpieczeń życiowych* (1896) i *Metoda najmniejszych kwadratów* (1904), *Zarys arytmetyki politycznej* (1910, wspólnie z Dicksteinem). Ostatnia z wymienionych publikacji ukazała się nakładem byłych wychowanków Szkoły Handlowej L. Kronenberga, liczyła 394 strony wraz z tablicami (40 ss.). Zakres książki był szeroki, obejmował probabilistykę, gry losowe, statystykę i ubezpieczenia. Od 1908 był członkiem TNW. Opracował teoretyczne założenia postępowania ubezpieczeniowego na wypadek niezdolności do pracy oraz koncepcję ubezpieczeń na życie w pracy *Z dziedziny statystyki matematycznej* (1884), która dotyczyła problematyki konstrukcji tablic trwania życia, zaś stosowany w niej aparat probabilistyczny poziomem swym dorównuje, a nawet przewyższa, poziom wymagany w dzisiejszych programach nauczania statystyki na kierunkach ekonomicznych (Ostasiewicz 2012).

D. należy do pokolenia Szkoły Głównej, które wniosło istotny wkład w rozwój matematyki, jej zastosowań i nauczania na ziemiach polskich. Według oceny S. Dobrzyckiego, przez sekcję matematyczną Szkoły Głównej przewinęło się prawie 500 studentów, z czego mniej niż 20% ukończyło kurs na ostatniej IV sekcji. Obok D. do najwybitniejszych wychowanków tej sekcji należeli M.A. Baraniecki, A. Czajewicz, S. Dickstein, W. Gosiewski, K. Hertz, S. Kramsztyk. D. był pierwszym prezesem powstałego po I wojnie światowej Polskiego Instytutu Aktuariuszy. Był ceniony w II RP, w 1924 otrzymał Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

PSB (S. Dickstein); Śródka; Duda; SBMP (S. Kolankowski).

S. Dobrzycki: *Wydział Matematyczno-Fizyczny Szkoły Głównej Warszawskiej. Sekcja Matematyki*, Wrocław 1971; [W. Ostasiewicz](#): *Rozwój myśli statystycznej w Polsce w XIX wieku*, „[Przegląd Statystyczny](#)”, 1 (2012), s. 33–46.

Stanisław Domoradzki

[Poprzedni](#)
[Następny](#)